

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Кафедра суспільних дисциплін

07-03-291М

Методичні вказівки

для практичних робіт та виконання самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Основи музейно-архівної
справи» для здобувачів вищої освіти першого
(бакалаврського) за освітньо-професійною програмою
«Середня освіта/педагогіка» спеціальності 014.03 «Середня
освіта. Історія» денної та заочної форми навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою
з якості ННІЕМ
протокол № 12
від 20.11.2020 року

Рівне – 2020

Методичні вказівки для практичних робіт та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи музейно-архівної справи» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) за освітньо-професійною програмою «Середня освіта/педагогіка» спеціальності 014.03 «Середня освіта. Історія» денної та заочної форми навчання [Електронне видання] / Цецик Я. П. – Рівне : НУВГП, 2020. – 33 с.

Укладач: Цецик Я. П., к.і.н., доцент кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.

Відповідальний за випуск: Олексін Ю. П., д.п.н., професор завідувач кафедри суспільних дисциплін.

Керівник групи забезпечення спеціальності д.п.н., професор

Ю. П. Олексін

Зміст

Вступ

1. Загальні завдання навчальної дисципліни.....	3
2. Поради з планування і організації вивчення навчальної дисципліни.....	4
3. Тематика практичних робіт та самостійної роботи	
Практичне заняття № 1	7
Практичне заняття № 2	10
Практичне заняття № 3.....	13
Практичне заняття № 4.....	15
Практичне заняття № 5.....	18
Практичне заняття № 6.....	21
Практичне заняття № 7.....	24
Практичне заняття № 8.....	27
4. Оцінювання знань студентів	30
5. Список рекомендованої літератури.....	31

© Цецик Я. П., 2020

© НУВГП, 2020

1. Загальні завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Основи музейно-архівної справи» призначена для вивчення здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) за спеціальністю 014.03 «Середня освіта. Історія» денної та заочної форми навчання спеціальності є нормативною. Дисципліна орієнтована на оволодіння студентами основних положень музейно-архівної справи.

У процесі вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні оволодіти методикою описування документів для їх передачі на постійне або тимчасове зберігання, вміти аналізувати результати роботи експертно-перевірних комісій архіву, володіти методикою практичного використання різноманітних документальних комплексів, знати принципи визначення фондової приналежності документів, вміти використовувати на практиці ключові аспекти музеєзнавства, вміти практично застосовувати набуті теоретичні знання, володіти методикою організації шкільних музеїв

Відповідно до освітньо-професійної програми з навчальної дисципліни

Мета дисципліни – «Основи музейно-архівної справи» набуття студентами теоретичних навичок та практичних умінь із основ архівної та музейної справи.

Предмет дисципліни «Основи музейно-архівної справи» - ключові напрями музейної та архівної роботи, принципи обліку документів в архівах, методика організації тематичних виставок у музеях, організація та проведення екскурсій у шкільних музеях.

При вивченні даної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні отримати компетенції:

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, культури, техніки і технологій;

- знання та усвідомлення закономірностей соціокультурного

розвитку людства як певного етапу в його історії, що відображає певний рівень потреб, здібностей, знань, навичок та інтересів людини, спосіб виробництва, устрій політичних та суспільних відносин;

- знання про закони і різновиди мислення, способи пізнання та умови істинності знань і суджень;

- розуміння феномену культури, її ролі в житті українського суспільства та світу, типів і форм; здатність розглядати українську історію та культуру як складові частини європейської та світової історії та культури, зіставляти події, явища місцевої історії, локальної, регіональної історії в контексті національної, європейської історії.

Результати навчання:

- вміти аналізувати й інтерпретувати рушійні культуротворчі сили і закономірності розвитку культурних процесів та явищ в історії України та світу.

- оцінювати результати власної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток. Самостійно приймати рішення, бути лідером, нести відповідальність за командну роботу.

2. Поради з планування і організації вивчення навчальної дисципліни

Самостійна робота здобувача вищої освіти є одним із ключових аспектів оволодіння ним навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час. Зміст самостійної роботи при вивченні дисципліни «Основи музейно-архівної справи» визначено навчальною програмою, завданнями та рекомендаціями викладача, даними методичними рекомендаціями.

Головною метою самостійної роботи є закріплення, поширення та вдосконалення набутих під час аудиторних занять знань, умінь та навичок.

Питання, що виникають у здобувачів вирішуються на консультаціях, які проводяться викладачем згідно розкладу

затвердженого кафедрою державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.

Самостійна робота з дисципліни «Основи музейно-архівної справи» опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;

- вивчення окремих тем і завдань, які передбачені на самостійне опрацювання;
- підготовка до практичних занять;
- вирішення практичних завдань з пов'язаних із експертизою цінності документів, що стосуються діяльності органів місцевого самоврядування та державної влади.

Всі завдання самостійної роботи поділяються на обов'язкові та вибіркові, виконуються у відповідні терміни з максимальною оцінкою та передбачають форми звітності щодо їх виконання. Обов'язкові завдання виконуються кожним здобувачем у процесі вивчення навчальної дисципліни, вибіркові є альтернативними.

Після виконання обов'язкових та вибірових завдань у встановлені терміни студент звітує викладачеві, а набрані ним бали враховуються як кількість балів за поточну успішність у навчальній роботі.

Оцінювання результатів поточної успішності студентів (завдань, що виконуються під час практичних занять, виконання індивідуальних завдань, консультаціях, результати самостійної роботи проводиться за наступними критеріями у (відсотках балів, що виділені на виконання завдання з заокругленням до цілого числа):

- а) 100 % - завдання виконано вірно та вчасно, без зауважень;
- б) 80 % - завдання виконано вчасно й у повному обсязі, але присутні окремі незначні недоліки;
- в) 60% - завдання виконано вчасно, але містить значні недоліки у методиці чи практичній частині;
- г) 40 % - завдання виконано частково та містить суттєві помилки чи недоліки;

д) 0 % - завдання взагалі не виконано.

У процесі вивчення дисципліни «Основи музейно-архівної справи» передбачено наступні види роботи викладача зі студентами:

- проведення індивідуальних консультацій згідно графіка затвердженого кафедрою суспільних дисциплін;
- перевірка виконання індивідуальних завдань поточного контролю та модульних контрольних робіт;
- проведення індивідуальних занять зі здобувачами вищої освіти з метою підвищення рівня їхньої підготовки та розвитку індивідуальних здібностей результатом чого може бути підготовка наукових доповідей, статей у фахових виданнях.

Контроль самостійної роботи здобувачів здійснюється на практичних та індивідуальних заняттях у формі поточного контролю, модульних контрольних робіт та перевірки якості виконання індивідуальних і домашніх завдань. У табл. 1 наведено завдання для самостійного опрацювання.

Таблиця 1

Перелік питань для підготовки доповіді, інформаційного повідомлення, презентації

№ з/п	Назва теми
1.	Методи архівознавчих досліджень
2.	Склад і структура НАФ України. Основні групи документів в структурі НАФ України
3.	Поняття про науково-дослідну роботу архівних установ. Завдання, зміст і форми методичної роботи в архівних установах
4.	Критерії експертизи документів Національного архівного фонду України.
5.	Трансформаційні процеси у музеєзнавстві на сучасному етапі.
6.	Структура системи музейної діяльності

7.	Соціальні функції музеїв та особливості музейної комунікації
8.	Особливості підготовки учнів-екскурсоводів для проведення екскурсій у шкільному музеї.

3. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ РОБІТ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль 1 Теоретичні основи та практичне значення архівної справи

Практичне заняття № 1.

Тема: Архівознавство як наука. Теоретичні та практичні аспекти архівної справи.

Мета: Ознайомити здобувачів з основними положеннями архівної справи, та методами архівознавчих досліджень.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення.

1. Архівознавство як навчальна дисципліна.
2. Особливості зберігання документів у державних архівах України.
3. Основоположні принципи архівної справи.
4. Історичне та документознавче архівознавство.

Основні поняття та терміни.

Архівна справа це – галузь життєдіяльності суспільства, яка охоплює наукові, культурологічні, правові й техніко-економічні умови відбору, експертизи цінності, опрацювання, зберігання архівних документів та організацію користування ними.

Архівознавство - це наукова система, яка вивчає історію, теорію і практику архівної справи, її правові та економічні засади, архівний менеджмент та інформаційні системи, принципи формування і використання архівного фонду, технологію зберігання та реставрації документів практику архівної справи, її правові та економічні засади, архівний менеджмент та інформаційні системи, і особливості використання архівного фонду, технологію зберігання документів.

Предметом архівознавства є: тенденції та закономірності становлення й розвитку архівної справи, наукові принципи роботи з документами, експертизу їхньої цінності, класифікації, відбору для зберігання, технології опрацювання і організації користування документами.

Об'єкт архівознавства - це система архівних установ, документальні ресурси на паперових та інших носіях, органи управління архівами, науково-дослідні заклади.

Тестові завдання для самоконтролю:

1 У Стародавній Греції словом «архів» називали:

- а) будинки вищих урядових установ, де ухвалювалися і зберігалися важливі державні акти
- б) будинки середніх урядових установ, де ухвалювалися важливі рішення
- в) приміщення де зберігалися важливі акти органів влади і місцевого самоврядування
- г) будинки вищих урядових установ, де зберігалися стародавні книги і важливі документи
- д) будинки вищих урядових установ, де приймалися важливі рішення з зовнішньої політики

2. В сучасній професійній лексиці поняття «архів» має такі основні значення:

- а) це соціальна інституція (спеціалізована установа), що забезпечує потреби суспільства у ретроспективній документній інформації через архівні документи, організуючи їхнє зберігання і користування ними та сукупність документів, сформованих внаслідок діяльності установ, підприємств, організацій, окремих осіб
- б) це сукупність документів, сформованих внаслідок діяльності установ, органів влади спеціальних служб та соціальна інституція, яка забезпечує потреби науковців у ретроспективній документній інформації в якій відображено важливі події минулого
- в) це скарбниці документальної пам'яті нації, які є інформаційними системами, в яких застосовуються інформаційні технології під час опрацювання, класифікації, використання документів та установами державного управління,

які багатьма своїми функціями тісно пов'язані зі сферами державного життя

г) це скарбниці документальної пам'яті нації, які є інформаційними системами, в яких застосовуються інформаційні технології під час опрацювання, класифікації, використання документів та сукупність документів, сформованих внаслідок діяльності установ, підприємств, організацій, окремих осіб

д) це соціальна інституція що забезпечує потреби суспільства у ретроспективній документній інформації та веде облік документів органів влади та місцевого самоврядування

3. Культурна спадщина охороняється законом. Держава забезпечує збереження історичних пам'яток та інших об'єктів, що становлять культурну цінність, вживає заходів для повернення в Україну культурних цінностей народу, які знаходяться за її межами відповідно до

а) статті 54 Конституції України

б) статті 55 Конституції України

в) статті 57 Конституції України

г) статті 60 Конституції України

д) статті 61 Конституції України

4. Все, що пов'язане з діяльністю архівів, їхніх органів управління, називають:

а) архівною справою

б) архівістикою

в) архівознавством

г) теорією архівів

д) описом документів

5. Серед об'єктів архівознавства чільне місце займають:

а) комплекси архівних документів, фонди, фондів

б) лише комплекси архівних документів

в) наукові принципи роботи з документами

г) правила комплектування нових фондів

д) принципи об'єднання фондів

6. До специфічних принципів ведення архівної справи відносяться принципи

- а) неподільності архівних фондів, доступності архівної інформації (відкритості)
- б) достовірності інформації, що знаходиться в архівних фондах
- в) специфіки фондування документів органів виконавчої влади
- г) специфіки фондування документів органів місцевого самоврядування
- д) специфіки фондування документів збройних сил.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 17, 18.

Практичне заняття № 2.

Тема Національний архівний фонд України.

Мета: Визначити сутність структури та функції Національного архівного фонду України.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення

1. Порядок віднесення документів НАФ до унікальних, внесення їх до Державного реєстру Національного культурного надбання та зберігання.
2. Склад і структура НАФ України.
3. Основні групи документів в структурі НАФ України.

Основні поняття та терміни:

Під поняттям НАФ України розуміють: сукупність документів, незалежно від їхнього виду, місця створення і форми власності на них, що зберігаються на території України або за її межами (і відповідно до міжнародних угод підлягають поверненню в Україну), відображають історію духовного і матеріального життя українського народу, мають наукову історико-культурну цінність, визнані такими відповідною експертизою і зареєстровані у порядку, передбаченому Законом України «Про Національний архівний фонд і архівні установи».

Віднесення документів НАФ до УДП – це комплекс організаційних, науково-методичних і практичних заходів щодо встановлення критеріїв визначення УДП, розроблення методики їх виявлення, порядку включення до Державного реєстру національного культурного надбання, організації обліку і забезпечення збереженості.

Тестові завдання

1. Найважливіші документи НАФ, присвячені новітній історії України (після 1917 р.), зосереджені у:
 - а) Центральному державному архіві вищих органів влади і управління України
 - б) Центральному державному історичному архіві України у Києві
 - в) Центральному державному історичному архіві України у Львові
 - г) Архіві Національної академії наук України
 - д) Державному галузевому архіві Міністерства внутрішніх справ України
2. Одним з важливих прав Державного архіву області:
 - а) є порушення у встановленому порядку питання про призупинення діяльності архівних установ, які не забезпечують збереженості документів НАФ.
 - б) є припинення за вказівкою його директора діяльності окремих архівних установ області чи міста
 - в) є проведення на власний розсуд реорганізації місцевих архівних установ, або припинення їх діяльності
 - г) є визначення правил збереження документів в архівосховищах та проведення їх реставрації
 - д) є встановлення на власний розсуд температурно-вологісного режиму зберігання документів в архівосховищі
3. Уніфікація і стабільність облікових одиниць у масштабах НАФ:
 - а) полегшує розміщення і зберігання архівних документів, перевіряння їхньої наявності
 - б) сприяє вдосконаленню роботи лише галузевих архівів та полегшує вивчення документів
 - в) покращує умови зберігання архівних документів переданих на тимчасове зберігання
 - г) покращує умови зберігання копій цінних документів та проведення документальних виставок
 - д) сприяє інформатизації архівної справи та полегшує пошук документів

4. Сучасне місцеперебування та стан упорядкування зарубіжної архівної україніки у архівному контексті це:

- а) важливі фактори для визначення можливостей повернення відповідних матеріалів або отримання їхніх копій
- б) важливі фактори для подальшого розвитку співпраці з Національними архівами іноземних держав
- в) важливі фактори для подальшого дослідження українськими вченими цих документів
- г) важливі фактори для визначення подальшої долі цих документів та проведення їх аналізу
- д) другорядні фактори для проведення об'єктивної експертизи цінності цих документів

5. При Кабінеті Міністрів України у 1992 р.:

- а) створено Комісію по поверненню культурних цінностей в Україну
- б) створено центр по поверненню документів в Україну
- в) створено відділ з вивчення питання повернення архівних колекцій в Україну
- г) створено сектор по поверненню культурних цінностей в Україну
- д) управління з повернення архівної україніки

6. До прав державного архіву належить:

- а) обмеження доступу до документів та встановлення особливих умов їх використання
- б) дозвіл на використання документів в яких знаходиться інформація про безпеку держави
- в) обмеження до окремих груп документів іноземних громадян
- г) порядок проведення розсекречення окремих документів та встановлення правил їх використання
- д) забезпечення збереженості та конфіденційності окремих груп важливих документів.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 15, 16.

Практичне заняття № 3.

Тема: Описування архівних документів. Науково-дослідна та методична робота архівних установ.

Мета: Визначити основні принципи описування документів за напрями науково-дослідної та методичної роботи у державних архівах.

Питання для обговорення.

1. Архівне описування: поняття, види.
2. Завдання архівного описування. Одиниці описування.
3. Елементи описування та інформаційні характеристики. Заголовок справи. Шифр. Анотація документів.
4. Визначення оригінальності чи копійності документів, ступеня повноти, способу відтворення: крайні дати документів справи.
5. Поняття про науково-дослідну роботу архівних установ.
6. Завдання, зміст і форми методичної роботи в архівних установах.

Норма часу (за навчальною програмою): 1 год.

Основні поняття та терміни:

Конкретна номенклатура справ це: систематизований перелік справ, передбачених до заведення в даній конкретній організації на календарний рік у відповідності з функціями цієї організації та завданнями діловодного року.

Архівне описування це: процес відбору репрезентативних інформаційних характеристик об'єкта описування для його адекватного відтворення в описовій статті (моделі) з метою ідентифікації архівного матеріалу, виявлення змісту документів і документних систем, що утворили їх.

Науково-дослідна та методичної робота як один з основних напрямів діяльності архівних установ це: розвиток і вдосконалення на наукових засадах архівної справи та поліпшення організації документів у діловодстві.

Тестові завдання:

1. Метою архівного описування є:
 - а) створення точних, адекватних відображень архівних документів, які б допомогли користувачеві з мінімальною

сторонньою допомогою зрозуміти їхній зміст і визначити місцезнаходження

б) сфокусоване закріплення організованих систем документів та їх ідентифікація, проведення облікових робіт і забезпечення контрольно-охоронних завдань

в) створення систем фізичного та інтелектуального доступу до архівних документів та інформації, що міститься в них

г) створення відповідних правил зберігання документів та проведення детального аналізу їхнього змісту та стану

д) проведення облікових робіт і забезпечення контрольно-охоронних завдань щодо збереженості документів

2. Для ідентифікації об'єкта описування:

а) необхідно відібрати найголовніші його характеристики, щоб з їх допомогою розкрити зміст документів

б) необхідно визначити причини його появи та проаналізувати його зміст

в) необхідно визначити час та місце його появи, з'ясувати його другорядні характеристики

г) необхідно відібрати ключові слова, які відображають зміст документа та відтворюють історичну епоху

д) необхідно за допомогою фахівців провести експертизу його змісту та за потреби реставрувати

3. Групу документів або окремих документ у будь-якій фізичній формі, що є об'єктом окремого описування і розглядається як ціле, називають:

а) одиницею описування

б) одиницею обліку

в) окремим фондом

г) окремою справою

д) загальною справою

4. Основними одиницями описування є:

а) архівний фонд і впорядковані у справи архівні документи

б) бібліотечний каталог

в) архівні документи та цифровий репозиторій

г) спеціальний архівний каталог

д) архівна справа та окремі документи, які в ній містяться

5. Елементи описання, що містять у собі характеристику складу і змісту одиниці описування, у сукупності становлять:

- а) описову статтю
- б) документальну статтю
- в) фондову статтю
- г) публіцистичну статтю
- д) загальну статтю

6. Найважливішим елементом описування є:

- а) заголовок справи
- б) нумерація справи
- в) проведення експертизи справи
- г) заголовок документів, що містяться у справі
- д) перелік справ у каталозі

7. Принцип наступності та уніфікації в організації та описуванні документів від їх створення в діловодстві до зберігання в архіві називається:

- а) принципом континуїтету
- б) принципом історизму
- в) принципом наступності
- г) принципом об'єктивності
- д) принципом загальності

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 15, 16.

Практичне заняття № 4.

Тема. Експертиза цінності архівних документів та комплектування державних архівів.

Мета: З'ясувати зі здобувачами ключові аспекти комплектування державних архівів та порядок проведення експертизи цінності документів і формування експертно-перевірних комісій.

Питання для обговорення.

1. Поняття експертизи документів. Критерії експертизи документів НАФ.
2. Рівні експертизи документів. Етапи та порядок експертизи.
3. Порядок утворення та функціонування експертних комісій.

4. Унікальні документи та їх визначення.

6. Державна реєстрація документів НАФ

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Основні поняття та терміни:

Експертиза цінності документів це: визначення по кожній установі складу документів, що мають науково-пізнавальну та історико-культурну цінність і підлягають постійному, довготривалому і тимчасовому зберіганню, визначення складу документів, що відповідають профілю даного державного архіву, забезпечення повноти складу документів кожного фонду зокрема і архіву в цілому.

Критерії цінності документів це: система науково обґрунтованих ознак документа походження, зміст, час та місце створення, зовнішні ознаки, на підставі яких практично визначається ступінь цінності документів.

На другій стадії (відомчого зберігання) експертиза документів це: самостійний вид роботи, так і частина комплексу робіт із науково-технічної обробки документів даної організації.

Тестові завдання

1. Під експертизою цінності розуміють визначення:

- а) експертними комісіями наукового, історико-культурного та практичного значення документів
- б) експертними комісіями державного, приватного чи суспільного характеру документів
- в) експертними комісіями доцільності передачі документів на постійне зберігання в державний архів
- г) експертними комісіями наукової цінності документів, що передаються з установи в архів
- д) експертними комісіями можливості використання документів науковцями чи громадянами

2. Довготривалий термін зберігання документів становить в архіві:

- а) понад десять років
- б) понад три роки
- в) понад чотири роки
- г) понад п'ять років

д) понад сім років

3. Частина документів довготривалого зберігання підлягає:

а) експертизі через 75 років з наступним відібранням певної її частини на постійне зберігання

б) експертизу через 25 років з наступним відібранням певної її частини на постійне зберігання

в) експертизу через 40 років з наступним відібранням певної її частини на постійне зберігання

г) експертизу через 50 років з наступним відібранням певної її частини на постійне зберігання

д) експертизу через 55 років з наступним відібранням певної її частини на постійне зберігання

4. Проведення експертизи цінності документів вимагає дотримання принципів:

а) об'єктивності, історизму, всебічності, комплексності

б) реальності, хронологічної послідовності та аналізу,

в) індукції, аналізу і синтезу, об'єктивності

г) історизму, дедукції, хронологічної послідовності

д) комплексності, аналізу, всебічності та індукції

5. В ході експертизи звертають увагу на:

а) цільове призначення документів

б) загальне призначення документів

в) детальний аналіз змісту документів

г) стан документів

д) папір на якому виконані документи

6. Після закінчення діловодного року кожна:

а) структурна частина установи здійснює експертизу цінності документів

б) структурна частина установи перевіряє наявність вхідних документів

в) структурна частина установи здійснює перевірку ведення документообігу

г) структурна частина установи передає частину документів на зберігання у загальний відділ

д) структурна частина установи знищує непотрібні документи

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 15, 16.

Змістовий модуль 2. Основні теоретичні та практичні положення музейної справи Практичне заняття № 5.

Тема: Історія становлення та розвитку музейної справи у світовому контексті

Мета: Проаналізувати зі здобувачами ключові етапи становлення та розвитку музейної справи.

Питання для обговорення.

1. Виникнення музеїв. Розвиток європейських музеїв.
2. Розвиток європейських музеїв у XIX ст.
3. Трансформаційні процеси у музеєзнавстві на сучасному етапі.
4. Становлення та розвиток музейної справи в Україні.
5. Музеєзнавство як наукова дисципліна.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Основні поняття та терміни:

Музей це: соціокультурний інститут, заклад, створений суспільством і для суспільства, для того, щоб зрозуміти своє минуле, познайомитися з еволюцією людства та його досягненнями.

Музеєзнавство це: наука про збір, зберігання, вивчення та використання музейних об'єктів.

Предмет музеєзнавства це: коло об'єктивних закономірностей, які відносяться до процесів накопичення та збереження соціальної інформації, пізнання й передачі знань, традицій, уявлень і емоцій через музейні предмети, до процесів виникнення, розвитку та суспільного функціонування музею, музейної справи.

Тестові завдання:

1. Саме від «таємного сховища» у підвальному приміщенні Дрезденського замку, де правителі Саксонії переховували від сторонніх очей родові документи, гроші, ювелірні вироби з коштовного каміння і благородних металів, веде своє походження знаменитий музей:

Зелений звід

Окремий вхід

Жовтий звід

Синій звід

Світлий звід

2. Процес становлення музею як соціокультурного інституту починається в одну з найвеличніших епох європейської історії:

епоху Відродження

Раннього середньовіччя

Нову добу

період Античності

Новітній час

3. Могутній імпульс розвитку колекціонування дали Великі географічні відкриття XV-XVI ст., завдяки яким перед очима європейців відкрилися невідомі то того часу світи Америки, Африки, Південно-Східної Азії й Далекого Сходу, екзотичний одяг і зброя, посуд і предмети домашнього користування почали осідати у:

зібраннях колекціонерів спочатку за посередництвом мореплавців, а потім спеціальних агентів

зібраннях колекціонерів спочатку за посередництвом мореплавців, а потім торгівельних агентів

зібраннях колекціонерів спочатку за посередництвом правителів, а потім спеціальних агентів

зібраннях колекціонерів спочатку за посередництвом духовенства, а потім спеціальних агентів

зібраннях колекціонерів спочатку за посередництвом митців, а потім спеціальних агентів

4. У статті другій першого розділу Закону України «Про музеї та музейну справу», прийнятому у 1995 р., музейна справа характеризується як:

спеціальна галузь культурно-освітньої й наукової діяльності, яка здійснюється музеями щодо комплектування, збереження, вивчення і використання пам'яток природи, матеріальної і духовної культури

спеціальна галузь комерційної й наукової діяльності, яка здійснюється музеями щодо комплектування, збереження, вивчення і використання пам'яток природи, матеріальної і духовної культури

спеціальна галузь культурно-освітньої й наукової діяльності, яка здійснюється НДІ щодо комплектування, збереження, вивчення і використання пам'яток природи, матеріальної і духовної культури

загальна галузь культурно-освітньої діяльності, яка здійснюється музеями щодо комплектування, збереження, вивчення і використання пам'яток природи, матеріальної і духовної культури

спеціальна галузь наукової діяльності, яка здійснюється музеями та органами місцевого самоврядування щодо комплектування, збереження, вивчення і використання пам'яток природи, матеріальної і духовної культури

5. Музейна справа уособлює:

національну музейну політику, музеєзнавство і музейну практику

загальну музейну політику, музеєзнавство і музейну практику

національну політику, музеєзнавство і музейну експозицію

національну музейну роботу і музейну практику

соціальні музейну політику, музеєзнавство і музейну теорію

6. Багатогранна роль музею як:

наукового історичного закладу, в якому українську спадщину зосереджено не тільки для зберігання й експонування, але й для проведення науково-дослідної роботи, з подальшим періодичним виданням праць з історії України

політичного закладу, в якому українську спадщину зосереджено не тільки для зберігання й експонування, але й для проведення науково-дослідної роботи, з подальшим періодичним виданням праць з історії України

наукового історичного закладу, в якому українську спадщину зосереджено не тільки для зберігання й експонування, але й для комерційної діяльності, з подальшим періодичним виданням праць з історії України

наукового історичного закладу, в якому українську спадщину зосереджено не тільки для зберігання й експонування, але й для політичної діяльності, з подальшим періодичним виданням праць з історії України

соціального закладу, в якому українську спадщину зосереджено не тільки для зберігання й експонування, але й для проведення науково-дослідної роботи, з подальшим періодичним виданням праць з історії України.

Рекомендована література: 9, 12, 13, 14, 22, 23, 24, 27.

Практичне заняття № 6

Тема: Музейна справа у системі культури

Мета: З'ясувати зі здобувачами роль і вплив музейної справи на соціокультурні процеси у суспільстві.

Питання для обговорення.

1. Місце і роль музейної справи в системі культури.
2. Суспільний прогрес і культура. Поняття культурної спадщини, історичного досвіду і їх соціальна основа. Діяльність як засіб розвитку культури. Естетичне і корисне.
3. Музейна справа як система.
4. Три рівні музейної справи: підсистеми музейного предмета, музею, музейного будівництва.
5. Структура системи музейної діяльності

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Основні поняття та терміни:

Культура це: сукупність матеріальних і духовних цінностей, що створені людством у процесі суспільно-політичної практики і характеризують історично досягнутий рівень розвитку суспільства.

В сучасному світі музей це: історично обумовлений багатофункціональний інститут соціальної інформації, призначений для збереження культурно-історичних і природничо-наукових цінностей, накопичення і розповсюдження інформації за допомогою музейних предметів.

Музейна робота це: один із спеціалізованих типів діяльності в області культури – здійснюються у відповідності із соціальними функціями музею, найважливішими серед яких є документування й освітньо-виховна робота.

Тестові завдання

1. Теорія документування вивчає проблеми, що:

пов'язані з комплектуванням музейних фондів, тобто з методологією і методикою відбору об'єктів дійсності в музейне зібрання

пов'язані з функціонуванням музейних фондів, тобто з методологією і методикою відбору об'єктів дійсності в музейне зібрання

пов'язані з аналізом музейних фондів, тобто з методологією і методикою відбору об'єктів дійсності в музейне зібрання

пов'язані з вивченням музейних фондів, тобто з методологією і методикою відбору об'єктів дійсності в музейне зібрання

пов'язані з обліком музейних фондів, тобто з методологією і методикою відбору об'єктів дійсності в музейне зібрання

2. Теорія тезаврування це:

теорія науково-фондової роботи

практика науково-фондової роботи

аналіз науково-фондової роботи

синтез науково-фондової роботи

теорія науково-експозиційної роботи

3. Теорія комунікації вивчає музей як:

один із комунікативних інститутів, специфіку передачі інформації, проблему впливу музейних засобів і форм комунікації на різні категорії відвідувачів у процесі культурно-освітньої діяльності музеїв

один із соціальних інститутів, специфіку передачі інформації, проблему впливу музейних засобів і форм комунікації на різні категорії відвідувачів у процесі культурно-освітньої діяльності музеїв

один із комунікативних інститутів, специфіку аналізу інформації, проблему впливу музейних засобів і форм комунікації на різні категорії відвідувачів у процесі культурно-освітньої діяльності музеїв

один із інститутів, специфіку передачі інформації, проблему впливу музейних засобів і форм комунікації на різні категорії відвідувачів у процесі культурно-освітньої діяльності музеїв

один із політичних інститутів, специфіку передачі інформації, проблему впливу музейних засобів і форм комунікації на різні категорії відвідувачів у процесі культурно-освітньої діяльності музеїв

4. Музейне джерелознавство займається дослідженням:

музейних предметів під кутом зору, характерним для джерелознавчої дисципліни; розробляє теорію і методику виявлення, дослідження й використання музейних предметів і колекцій

музейних предметів під кутом зору, характерним для історичної дисципліни; розробляє теорію і методику виявлення, дослідження й використання музейних предметів і колекцій

музейних предметів під кутом зору, характерним для загальної дисципліни; розробляє теорію і методику виявлення, дослідження й використання музейних колекцій

музейних предметів під кутом зору, характерним для суспільствознавчої дисципліни; розробляє теорію і практику, дослідження й використання музейних предметів і колекцій

музейних предметів під кутом зору, характерним для джерелознавчої дисципліни; розробляє теорію і методику виявлення, дослідження й застосування музейних предметів

5. В Україні функціонують:

493 музеї у тому числі суспільні, історичні, історико-краєзнавчі музеї, краєзнавчі, художні, літературно-меморіальні, меморіальні

593 музеї у тому числі суспільні, історичні, історико-краєзнавчі музеї, краєзнавчі, художні, літературно-меморіальні, меморіальні

193 музеї у тому числі суспільні, історичні, історико-краєзнавчі музеї, краєзнавчі, художні, літературно-меморіальні, меморіальні

293 музеї у тому числі суспільні, історичні, історико-краєзнавчі музеї, краєзнавчі, художні, літературно-меморіальні, меморіальні

393 музеї у тому числі суспільні, історичні, історико-краєзнавчі музеї, краєзнавчі, художні, літературно-меморіальні, меморіальні

6. Краєзнавчий профіль музею вказує на:
комплексний характер його зібрання тобто у ньому все, що дає уявлення про природу, історії, сучасному соціально-економічному й культурному розвитку певного регіону
загальний характер його зібрання тобто у ньому все, що дає уявлення про природу, історії, сучасному соціально-економічному й культурному розвитку певного регіону
комплексний характер його експозиції тобто у ньому все, що дає уявлення про природу, історії, сучасному соціально-економічному й культурному розвитку певного регіону
вибірковий характер його зібрання тобто у ньому все, що дає уявлення про природу, історії, сучасному соціально-економічному й культурному розвитку певного регіону
специфічний характер його зібрання тобто у ньому все, що дає уявлення про природу, історії, сучасному соціально-економічному й культурному розвитку певного регіону

7. Експозиції історико-краєзнавчих музеїв відображають:
історію та сьогоdnішній день краю
історію та політичне життя краю
історію та економічне життя краю
історичне минуле краю
історію та буденність краю

Рекомендована література: 9, 12, 13, 14, 22, 23, 24, 27.

Практичне заняття № 7

Тема: Теорія і практика музейної справи. Музей як соціокультурний інститут

Мета: Зі здобувачами з'ясувати особливості теоретичних і практичних аспектів музеєзнавства та їх вплив на розвиток культури.

Питання для обговорення

1. Поняття “музей”. Музейний предмет і його властивості.

2. Конкретні ознаки музейних предметів.
3. Музейна цінність, значення, музеєзнальність предмета.
4. Соціальні функції музею.
5. Музейна комунікація.
6. Класифікація музеїв.
7. Наукова, історична, художня (естетична) моральна цінність.
8. Державна музейна мережа та її сучасний стан.

Норма часу (за навчальною програмою): 1 год.

Основні поняття та терміни:

Система знань про музей як соціальний інститут включає: уявлення про його сутність, функції, цілі й завдання, організаційну структуру, типи та профілі, зміст роботи і її принципи.

Інформативність це: змістова сторона музейного предмета, його здатність виступати в якості джерела відомостей про історичні події, культурні, суспільні та природні явища й процеси.

Тестові завдання

1. Атрактивність характеризує:

зовнішню сторону предмета, його здатність приваблювати увагу відвідувачів своїми зовнішніми ознаками, зокрема формою, розміром, кольором

внутрішню сторону предмета, його здатність приваблювати увагу відвідувачів своїми зовнішніми ознаками, зокрема формою, розміром, кольором

аналітичну сторону предмета, його здатність приваблювати увагу відвідувачів своїми зовнішніми ознаками, зокрема формою, розміром, кольором

синтетичну сторону предмета, його здатність приваблювати увагу відвідувачів своїми зовнішніми ознаками, зокрема формою, розміром, кольором

загальну сторону предмета, його здатність приваблювати увагу відвідувачів своїми зовнішніми ознаками, зокрема формою, розміром, кольором

2. Експресивність пов'язана із:

ціннісним сприйняттям предмета, з його здатністю викликати у людини асоціації й відчуття приналежності до певних подій, явищ і фактів

загальним сприйняттям предмета, з його здатністю викликати у людини асоціації й відчуття приналежності до певних подій, явищ і фактів

ціннісним вивченням предмета, з його здатністю викликати у людини асоціації й відчуття приналежності до певних подій, явищ і фактів

ціннісним аналізом предмета, з його здатністю викликати у людини асоціації й відчуття приналежності до певних подій, явищ і фактів

ціннісним означенням предмета, з його здатністю викликати у людини асоціації й відчуття приналежності до певних подій, явищ і фактів

3. Музейний предмет можна охарактеризувати як:

рухомий об'єкт природи або матеріальний результат людської діяльності, який в силу своєї значимості для музейного використання вийнято із середовища його перебування і включено до складу музейного зібрання

рухомий суб'єкт або матеріальний результат людської діяльності, який в силу своєї значимості для музейного використання вийнято із середовища його перебування і включено до складу музейного зібрання

матеріальний результат людської діяльності, який в силу своєї значимості для музейного використання вийнято із середовища його перебування і включено до складу музейного зібрання

рухомий об'єкт природи або матеріальний результат діяльності, який в силу своєї значимості для музейного використання вийнято із середовища його перебування і включено до складу зібрання

рухомий об'єкт природи або матеріальний результат політичної діяльності, який в силу своєї значимості для використання вийнято із середовища його перебування і включено до складу музейного зібрання

4. У вітчизняному і зарубіжному музеєзнавстві як основні традиційно виділяють дві функції, що історично склалися, які

визначають специфіку музейної діяльності, місце і роль музею в суспільстві й культурі:

функцію документування і функцію навчання та виховання

функцію аналізування і функцію навчання та виховання

функцію документування і наукову функцію

функцію збирання і функцію навчання та виховання

функцію документування і політичну функцію

5. Сукупність відомостей про предмет, зафіксована в документах наукового опису, складає:

інформаційний потенціал предмета внутрішнє і зовнішнє інформаційне поле

інформаційний потенціал предмета внутрішнє і зовнішнє поле

інформаційний потенціал предмета зовнішнє інформаційне поле

інформаційний потенціал предмета внутрішнє інформаційне поле

науковий потенціал предмета внутрішнє і зовнішнє інформаційне середовище.

Рекомендована література: 9, 12, 13, 14, 22, 23, 24, 27.

Практичне заняття № 8

Тема Науково-фондова, експозиційна та культурно-освітня робота музеїв.

Мета: Визначити основні принципи науково-фондової, експозиційної та освітньої роботи музеїв.

Питання для обговорення.

1. Організація науково-дослідницької, науково-фондової та експозиційної роботи музеїв.
2. Освітньо-виховний потенціал музею, організація шкільного музею.
3. Особливості підготовки учнів-екскурсоводів для проведення екскурсій у шкільному музеї.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Основні поняття та терміни:

Фонди музею це: науково організована сукупність матеріалів, прийнятих музеєм на постійне зберігання

Музейна експозиція це: цілеспрямована і науково обґрунтована демонстрація музейних предметів, які організовані композиційно, забезпечені коментарем, технічно і художньо оформлені і створюють специфічний музейний образ природних і суспільних явищ.

Загальна мета шкільних музеїв як однієї з форм освітньо-виховної школи це: сприяння успішному розвитку обдарованої молоді, підготовці всебічно і гармонійно розвинених членів суспільства.

Тестові завдання:

1. Головне призначення навчальних музеїв це:

забезпечити наочність і предметність процесу навчання і підготовки кадрів

удосконалити наочність і предметність процесу навчання і підготовки кадрів

забезпечити наочність і загальність процесу навчання і підготовки кадрів

забезпечити наочність і предметність процесу навчання

забезпечити наочність і прозорість процесу навчання

2. Навчальні музеї існують, як правило, при:

різних навчальних закладах і спеціальних відомствах

визначених навчальних закладах і спеціальних відомствах

вищих навчальних закладах і спеціальних відомствах

початкових навчальних закладах і спеціальних відомствах

середніх навчальних закладах і спеціальних відомствах

3. В основі діяльності музеїв ансамблевого типу лежать:

пам'ятки архітектури з їх інтер'єрами, прилеглою територією, природнім середовищем

пам'ятки мистецтва з їх інтер'єрами, прилеглою територією, природнім середовищем

пам'ятки архітектури з їх інтер'єрами, природнім середовищем та культовими спорудами

пам'ятки живопису з їх інтер'єрами, прилеглою територією, природнім середовищем

пам'ятки архітектури з їх характерними рисами, прилеглою територією, природнім середовищем

4. Науково-дослідна діяльність музеїв складається з:

профільних і музеєзнавчих досліджень
загальних і музеєзнавчих досліджень
філософських і музеєзнавчих досліджень
профільних і психологічних досліджень
гуманітарних і музеєзнавчих досліджень

5. Музейну аудиторію, її ціннісні орієнтації й духовні потреби, ефективність діяльності музеїв за їх формуванням і задоволенням вивчає також особлива галузь соціології:

музейна соціологія
музейна економіка
політична соціологія
музейна політологія
музейний менеджмент

6. Основу музейних фондів складають музейні предмети: пам'ятки історії й культури, а також об'єкти природи, вилучені із середовища їх перебування у зв'язку з їх здатністю документувати суспільні та природні процеси і явища
книги з історії й культури, а також об'єкти природи, вилучені із середовища їх перебування у зв'язку з їх здатністю документувати соціальні та природні процеси і явища
об'єкти природи, вилучені із середовища їх перебування у зв'язку з їх здатністю документувати суспільні та природні процеси і явища та вплив людини на навколишнє середовища
пам'ятки історії політичного розвитку, а також об'єкти вилучені із середовища їх перебування у зв'язку з їх здатністю документувати суспільні та природні процеси і явища
пам'ятки історії й культури, а також об'єкти природи, вилучені із середовища їх перебування у зв'язку з їх здатністю аналізувати суспільні та природні процеси і явища

7. Типовим музейним предметом вважається предмет, що: відображає типове явище і володіє властивостями, які характерні для великого числа предметів, що існують у даний час

відображає нове явище і володіє властивостями, які характерні для малого числа предметів, що існують у даний час

відображає явище і володіє властивостями, які характерні для незначного числа предметів, що існують у даний час

відображає типове явище і володіє властивостями, які характерні для великого числа осіб
відображає типове явище і володіє характерними рисами, які характерні для великого числа предметів, що існують у даний час

Рекомендована література: 9, 12, 13, 14, 22, 23, 24, 27.

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Система оцінювання успішності здобувача вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, що розділяється на дві складові:

1. 60 балів – поточна складова оцінювання.
2. 40 балів – модульна або підсумкова складова оцінювання.

Усі форми включено до 100-бальної шкали оцінювання.

Модульну або підсумкову складову оцінювання організовано шляхом складання двох модульних контролів знань студентів. Перескладати модульні контролі не дозволяється.

Контрольні заходи включають модульний контроль знань студентів. Поточний контроль є складовою частиною навчального процесу та здійснюється під час лекційних та практичних занять.

Форми поточного контролю

- перевірка підготовлених здобувачами презентацій за темами навчальної дисципліни узгодженої викладачем;
- перевірка виконання домашніх та індивідуальних завдань;
- модульний контроль;
- інші види контролю.

5. Рекомендована література

5.1. Базова

1. Матяш І. Архівознавство. Методологічні засади та історія розвитку. К. : НАУКМА, 2012. 516 с.
2. Архівознавство : підручник для студентів вищих навчальних закладів України / Ред кол.: Я.С.Калакура (гол.ред.) та ін. К., 1998.
3. Архівознавство : підручник для вузів / Я. С. Калакура, І. Б. Матяш, Г. В. Боряк, Л. А. Дубровіна. К., 2002.
4. Архівознавство : підручник для студентів іст. ф-тів вищ. навч. закладів України / За заг. ред. Я. С. Калакури та І. Б. Матяш. К., 2000.
5. Бабарицька В. К. Екскурсовознавство і музеєзнавство: навчальний посібник 2-ге вид., переробл. та доповн. К. : Альтерпрес, 2012. 444 с.
6. Архівознавство : підручник для студентів історичних факультетів вищих навчальних закладів України / За заг. ред. Я. С. Калакури та І. Б. Матяш. К., 2002.
7. Нариси історії архівної справи в Україні : навч. посібник для вузів / За ред. І. Б. Матяш. К., 2002.
8. Архівістика : термінологічний словник / Упоряд. К. Є. Новохатського. К., 1998.
9. Салата О. О. Основи музеєзнавства : навчально-методичний посібник. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 164 с.
10. Хрестоматія з архівознавства : навчальний посібник для вузів / Упоряд. Г. В. Боряк та Р. Я. Пиріг, за ред. І. Б. Матяш. К., 2003.
11. Архівні установи України : довідник. Т. І Державні архіви / Держкомархів. Упор. Андрієвська Л. та ін. 2-е вид. доп. К., 2005. 692 с.
12. Рутинський М. Й. Музеєзнавство : навчальний посібник. К., 2016. 428 с.

13. Сурмач О. І Музейна справа : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Львів : ЛНУ, 2014. 274 с.
14. Історія екскурсійної справи в Україні : навч. посіб. / Федорченко В. К., Костюкова О. М., Дьорова Т. А. та ін. К. : Кондор, 2014. 247 с.

5.2. Допоміжна література

15. Кулешов С. Г. Документознавство: Історія. Теоретичні основи. К., 2002.
16. Українське архівознавство: Історія, сучасний стан і перспективи. Ч. 1. К., 1997.
17. Типове положення про архівний підрозділ державного органу, органу місцевого самоврядування, державного підприємства, установи і організації, затверджене наказом Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України від 16 жовтня 1995 р. № 47.
18. Типове положення про державний архів області, міст Києва та Севастополя затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 989 від 22 серпня 1996 р.
19. Лозицький В. Національний архівний фонд як складова інформаційних ресурсів суспільства. *Студії з арх. справи та документознавства*. К., 1998. Т. 3. С. 51-52.
20. Метальникова Н. Проблеми комплектування архівів фондами громадських об'єднань у сучасній Україні. *Студії з архівної справи та документознавства*. К., 1997. Т. 2. С. 25-29.
21. Паламар Н. Нові матеріали та технології в реставрації документів. *Студії з архівної справи та документознавства*. К., 2000. Т. 6. С. 70-71.
22. Шевченко В. В. Ломачинська І. М. Музеєзнавство: навчальний посібник для дистанційного навч. К. : Ун-т «Україна», 2015. 288 с.
23. Власюк Г. М., Зосимович О. Ю., Хададова М. В. Музеєзнавство та архівна справа : навч.-метод. посібн. Житомир, 2006. 237 с.

24. Горішевський П., Дейнега М., Ковалів М. Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв. Івано-Франківськ, 2015. 274 с.
25. Цецик Я. П. Документи Державних архівів як джерело дослідження суспільно-політичних процесів на Волині наприкінці XIX – на початку XX ст. *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія: Історія. Політологія: Збірник наукових праць Вип. 26. Маріуполь, 2019. С.66-73.
26. Цецик Я. П. Документи Державних архівів Волинської, Житомирської та Рівненської областей як джерело дослідження діяльності закладів освіти на Волині на початку XX ст. *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія: Історія. Політологія: Збірник наукових праць Вип. 24. Маріуполь, 2019. С. 143-149.
27. Якубовський В. І. Музеєзнавство : посібник для студ. вищ. навч. закл. Вид. 2-ге, допов. і переробл. Кам'янець-Подільський : Мошак М. І., 2012. 352 с.

5.3. Інформаційні ресурси

1. Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства URL.: <https://undiasd.archives.gov.ua/>
2. Законодавство України URL: <http://www.rada.kiev.ua/>.
3. Державна архівна служба України URL: <https://archives.gov.ua/>
4. Національна бібліотека ім.В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Рівненська централізована бібліотечна система (м.Рівне, вул. Київська,44). URL: <http://www.cbc.rv.ua/>
6. Наукова бібліотека НУБГП (м.Рівне, вул. Олекси Новака, 75) URL: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії).